

**ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У сучасному суспільстві цифрова компетентність еволюціонувала від спеціалізованого набору навичок до базової вимоги для ефективної участі в професійній, академічній та соціальній сферах. Для здобувачів вищої освіти розвиток надійної цифрової компетентності є не просто академічною перевагою, а фундаментальною передумовою для конкурентоспроможності на технологічно орієнтованому глобальному ринку праці.

Концепція цифрової компетентності тісно пов'язана з поняттям «компетентності» загалом, яке Закон України «Про освіту» визначає як «динамічну комбінацію знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [2]. Науковці підкреслюють, що компетентність формується через оволодіння певними компетенціями, які становлять сукупність характеристик, що дозволяють ефективно виконувати професійні завдання на високому рівні [1]. Європейська рамка цифрової компетентності для громадян, відома як «DigComp», слугує основою для розкриття потенціалу цифрової трансформації в освіті. Вона визначає ключові компоненти цифрової компетентності [4]. На основі світового та європейського досвіду формування цифрової компетентності, а також аналізу нормативних документів, прийнятих Європейським Союзом та ЮНЕСКО, було створено Рамку цифрової компетентності для України [3].

На основі ретельного аналізу наукової літератури ми визначили три критерії формування та розвитку цифрової компетентності у здобувачів вищої освіти: когнітивно-освітній критерій; інформаційно-пошуковий критерій; безпеково-ціннісний критерій; а також три рівні формування цифрової компетентності – високий, базовий та низький.

У дослідженні брали участь дві групи студентів: контрольна група (12 осіб) та експериментальна група (13 осіб). Статистичний аналіз експериментальних результатів проводився за допомогою критерію Пірсона (χ^2). Результати експериментальної групи після впровадження педагогічних умов (підвищення мотивації студентів та впровадження інноваційних технологій) показують позитивну динаміку за всіма критеріями. Розрахунки показали, що емпіричне значення χ^2 (239,896) перевищує критичне значення (5,991) при рівні значущості $\alpha = 0,05$, що вказує на статистично значущі відмінності між контрольною та експериментальною групами за всіма досліджуваними критеріями.

Отже, результати дослідження підтверджують, що ефективне формування цифрової компетентності у здобувачів вищої освіти потребує багатогранного підходу замість традиційних методів навчання. Статистично доведено ефективність двох ключових педагогічних умов, що вимагає інтеграції цифрових інструментів у навчальні програми, професійного розвитку викладачів та систематичної оцінки набутих компетентностей.

Список літератури

1. Гуревич Р., Коношевський Л., Коношевський О., Опушко Н., Драчук М. Цифрові грамотність, компетентність, технології – точки дотику в освітньому процесі. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки* / гол. ред. О. В. Діденко. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2023. №1(32). С.64–87.
2. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38–39 / Закон України «Про освіту» – Закон визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-р/2019 від 16.07.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 24.03.2025).
3. Рамка цифрової компетентності для громадян України (DigComp UA for Citizens). URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoyi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/%D0%9E%D0%A0%20%D0%A6%D0%9A.pdf (дата звернення: 25.03.2025).
4. Vuorikari R., Punie Y., Carretero Gomez S., Vanden Brande G. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. 2016. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC106281> (дата звернення: 24.03.2025).